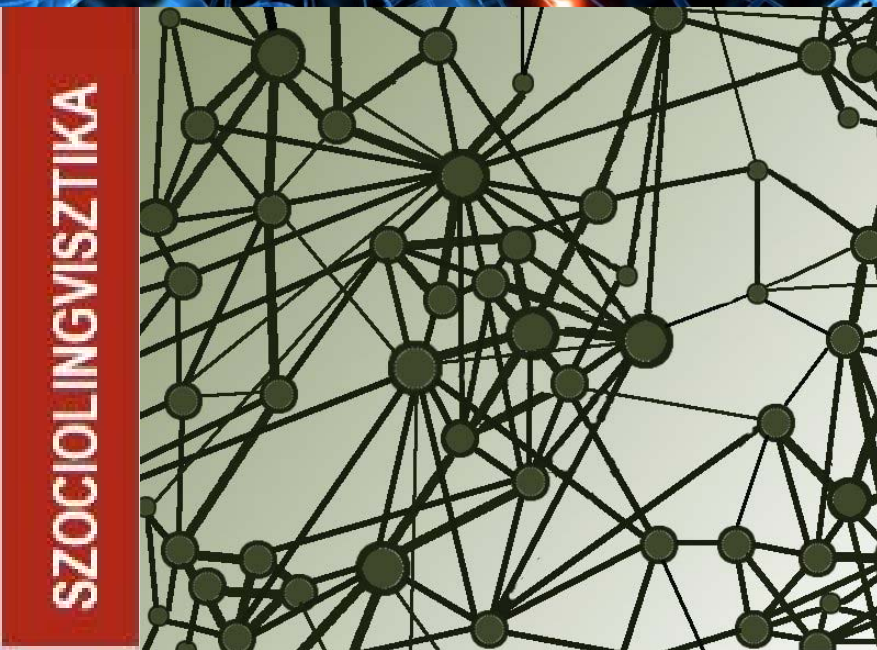

Szocio- lingvisztikai alapismeretek

5. A nyelv mint hálózat

5. A nyelv mint hálózat

A **konnekcionizmus** hálózatnak tekinti az emberi elmét. A hálózat egyes csúcspontjai nem túl bonyolult egységek, a természetes nyelvi fogalmaknál lényegesen egyszerűbbek. A mentális reprezentáció tehát nem viszonylag kevés, de annál bonyolultabb, egymástól független szimbólumból áll, hanem éppen ellenkezőleg: a konnekcionizmus elmemodelljét sok, egyszerű műveletet végző egység közös, egymástól nem független működése határozza meg. Minden csúcspont sok másikkal van összekötve, **változó intenzitású kapcsolatokon** keresztül. (Nánay B.)

5. A nyelv mint hálózat

A változó intenzitású kapcsolatok helyettesítik a szabályokat, a konnekcionista modellben **nincsenek explicit** (vagy explicitté tehető) **szabályok**. (Egy szabály mindig szükségszerű: ha igaz, hogy „A-ból következik B”, és ha fennáll A, akkor szükségszerűen fennáll B is.) Az elme konnekcionista modellje nem ismeri a szükségszerűség fogalmát. Ha a hálózatban A csúcspont aktív, és erős a kapcsolat A és B csúcspontok között, akkor nagy valószínűséggel B is aktiválódni fog, de ez egyáltalán nem szükségszerű. A hálózat két csúcspontja közötti kapcsolaterősség ugyanis csak attól függ, hogy a két csúcspont milyen gyakran van egyszerre aktivált állapotban. (Nánay B.)

5. A nyelv mint hálózat

Az elme konnekcionista modellje erősen emlékeztet az agy neuronhálózatára, innen származik a hálózat alapötlete is. Fontos azonban megjegyezni, hogy ez nem több, mint metafora. A konnekcionista hálózat csúcspontjai nem neuronok, hanem ennél nagyobb egységek. Clark ezeket **mikrojegyeknek** nevezi. Egy természetes nyelvi fogalmunknak tehát sok száz mikrojegy összessége felel meg.

5. A nyelv mint hálózat

Dinamikus, folyamatosan változó és változatos nyelv ← nincsenek előre rögzített szabályok (avagy *emergens* „szabályok” vannak)

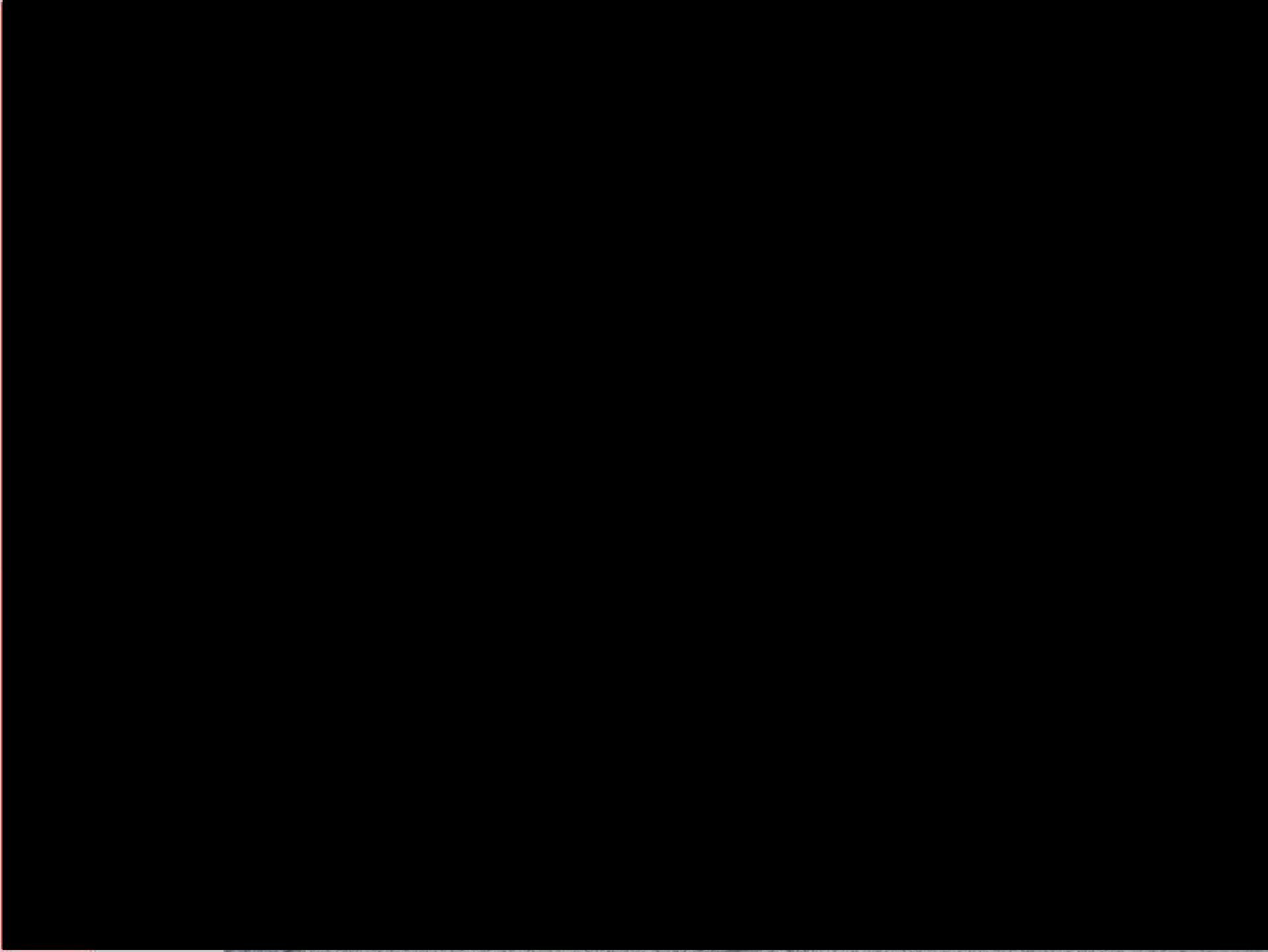

5. A nyelv mint hálózat

Egy evolúciósan sikeres rendszer – ilyen a homo sapiens is – sok mindent őriz fejlődésének korábbi stádiumaiból. Az evolúciós sikeresség ugyanis előfeltételezi, hogy a rendszernek **kifejlődése minden egyes pillanatában életképesnek kell lennie**. Az ilyen rendszer tehát nem képes radikális változásokra, csak finom, fokozatos összecsiszolódásra. (Nánay B.)

5. A nyelv mint hálózat

5. A nyelv mint hálózat

k
o
d
i
f
i
k
á
l

5. A nyelv mint hálózat

Egy evolúciósan sikeres, kifejlődése minden egyes pillanatában életképes rendszer nem radikálisan, de folyamatosan változik:

komponens rendszer: olyan több alrendszerből álló rendszer, amelynek alrendszerei egymással kapcsolatban állnak, még hozzá nemcsak maguknak az alrendszereknek a (kimeneti) szintjén (azaz modulárisan), hanem elemeik szintjén is. Ez azt jelenti, hogy egy alrendszer valamely elemét nemcsak az adott alrendszer többi eleméhez fűződő viszony határozza meg, hanem vannak olyan meghatározó kapcsolatai is, amelyek egy másik alrendszer elemeihez kötik. Így bármelyik alrendszer bármelyik eleme változik, az saját alrendszerének rendszerviszonyain kívül hatással van a többi alrendszer belső rendszerviszonyaira is.
(Sándor Klára)

5. A nyelv mint hálózat

Egy evolúciósan sikeres, kifejlődése minden egyes pillanatában életképes rendszer nem radikálisan, de folyamatosan változik:

komponens rendszer

rendezett, inherens változatosság

társas jelentés

kettős (társas és nyelvi) beágyazottság

aktuációs probléma (gyenge pontok)